

**CONNY
PALMKVIST**

Räkna
de lyckliga
stunderna

BOKFÖRLAGET FORUM

**Bokförlaget
Forum**

Bokförlaget Forum, Box 3159, 103 63 Stockholm

www.forum.se

Copyright © Conny Palmkvist 2024

Omslag: Nils Olsson, oink.se

Tryckt hos ScandBook EU, 2024

ISBN 978-91-37-50836-8

*Till Sten Holmström.
Utan rätt hjälp famlar man i mörker.
Tack, min vän.*

PROLOG

21 juni 1983, Helsingborg

Jo, jo. Hon vet.

Och minns.

Man måste alltid vara beredd, och man måste vakta noga på världen. Mäta skuggorna med blicken.

Annars är man chanslös.

Mitt i dessa tankar blåser Ellas tunna jacka upp och hon känner hur hon svajar till på asfalten. För ett ögonblick tappar hon andan och ser ut över kyrkogården.

”Här kommer de döda i brisen.”

Vad ska hon annars säga?

Det är ju sant.

Junimorgonen är ljummen, det är ett sådant år, och när vinden mojnar vänder hon sig mot pojken som kanske borde kallas en man. Femtiotvå år gammal är han vuxen bara till utseendet och nu vill han stanna hos ankorna.

”Ska du inte följa med och besöka graven?”

”Far kommer hem sen, samma sen.”

”Det har vi pratat om.”

”Jag leker med ankan, samma anka.”

Leendet och bullen i hans hand, det oskyldiga flinet som får något att brista inom henne. Hon låter honom vara och går mot tempelön med dess vallgravar, krematoriet i utkanten. Blommorna, gröngräset, de flyende fåglarna.

Platsen ser ut som hon minns den. Det var inte länge sedan hon var här, men ibland tror hon att åldern ska suddas ut något hos henne. Hon stannar på asfalten utanför kapellets ekdörrar och vänder sig om för att se in mot Pålsjö skog.

Duvorna annonserar sin närvaro, och så hör hon sina egna fötter röra sig vidare. Där är graven, där är namnet.

Där är du, Johnny Walther.

Grusgångarna är tomma och ödsliga, inte ens de bistra kyrkvaktmästarna har börjat jobba så här tidigt. Hon sätter själv de plockade skogsblommorna på graven och skänker sina böner, sina tårar, rösten som inte bär.

Den gröna sommarhatten tryggt på huvudet.

”Det är Ella”, säger hon. ”*Kära du.*”

Sextiosju år har passerat sedan hon föddes, nio år sedan hon grät av saknad, och två minuter sedan hon mindes hur det är att ta någon lätt i handen och tappa andan.

Klockan är halv sju på morgonen och hon går tillbaka mot tempelön och krematoriet på bron över vallgraven och passerar en murad grindportal. Inte många kommer väl den här vägen upp mot baksidan, och vad är det ens för plats?

En personalingång, kistornas passage?

Den undanskymda innergården är sig förvillande lik, som den var också den gången, och i det inre hörnet ser hon den smala jordlotten som gömts invid en murad vägg.

Det är tjugo steg dit, det vet hon redan.

Kroppen är sliten och trött, men hon kan än och på precis rätt plats lyfter hon på kjolen, och känner livets vind från havet fläktas upp som en god gärning innan hon pissar.

Den troslösa kärringen som gör sitt medan ilskan sköljer som en våg över henne, men sedan kan livet fortsätta igen.

Hon är tillbaka vid gravstenen och bänken, för att inte lämna

platsen arg, och för att mota undan hatet med kärlek. För att ta med sig det viktigaste hem.

”Vi ska dricka kaffe på Fahlmans idag”, säger hon tyst och sjunger fram meningen. ”Kan du tänka dig att det finns kvar? Det ser nästan likadant ut. Nya möbler, men ändå.”

Hon väntar en stund medan gryningen slår ut.

Hon vill tillkännage något stort och vackert, som kan dröja kvar långt efter att hon lämnat den fuktiga bänken.

Men det är bara ett fåtal ord som duger idag.

”Tack för livet.”

När hon samlat sig, kommer en fortsättning.

”Ni darrar, herr Walther”, säger hon och reser sig, lägger handen på gravstenen. ”Låt mig hjälpa er.”

Från dammen på andra sidan tempelön hör hon Pelle ropa ett par otydliga meningar och så ett sprudlande skratt.

Ett plask i vattnet, himlen spricker upp.

Säkert ger han sin bulle till ankorna.

Snart nog är de på väg härifrån igen, och han kommer att duka till sin far på caféet. En kopp kaffe, en vit assiett. Det är som det är: varje år i saknad måste räknas.

Men att få minnas är väl också ett liv.

Man stjäla något tillbaka.

Tänk att det är 1983.

Och att hon lever.

MAN SER NÄSTAN TYSKARNA
PÅ ANDRA SIDAN SUNDET

ELLA

9 april 1940, Köpenhamn

Hon förstod det inte först, men hon lärde sig.

Varje stad är en lurendrejare.

Därför vet hon nu att Köpenhamn har två ansikten: ett om dagen när handlarna sätter ut färsk frukt och grönt framför butikerna och ett annat om natten när de som befinner sig på gatorna verkar ha något fuffens för sig.

Hon kommer ut genom sidoingången hos Laurings på Helsingborgsgade och svänger söderut, där hon går förbi den stora ateljén, som för tillfället ligger nedsläckt och tom. De unga sömmerskorna börjar jobba om någon timma.

Klockan är halv sex på morgonen. Kvarter efter kvarter med igenbommade lokaler där man dagtid säljer allt från kaffe till radioapparater. Hon vet att den långa promenaden tar femtio-fem minuter och hon gick samma väg i motsatt riktning tolv timmar tidigare. Men kanske tvekar hon?

Varje stad är en lurendrejare.

En gång i vintras chansade hon och tog Nygårdsvej i stället för Vennemindevej och sprang rakt i armarna på tre sjömän som försökte fylla henne med lögn. Dagen efter återgick hon till den vanliga rutten. Även om mörkret är lika ogenomträngligt där finns det en trygghet i det bekanta.

Mejeriet på hörnet, BP-macken och urmakaren bredvid ... raksträckan och gatlyktorna längs Fælledparken lovar

liksom att hålla det värsta borta. Hon följer alléerna och sneglar nervöst in mot parkbänkarna där gatflickor och ficktjuvar turas om att lura av varandra pengar.

När hon blir otålig ökar hon takten och möter strax morgonens första spårvagnar och sedan klungorna med cyklar vid Triangeln. Vid den långsträckta Sortedams Sø stannar hon och knäpper upp kappan.

Hon böjer sig ner och masserar anklarna. Allt värker i de obekväma skorna och att springa är inte att tänka på när gatstenarna är hala av morgonens dis. Kanske borde hon ha kostat på sig en droskbil, eller stannat en timma extra hos Laurings, eftersom hon hade övernattningsrummet.

Vad är klockan nu? Säkert över sex.

Ella suckar, biter ihop och lutar sig mot lyktstolpen som står intill sjön. Försöker rätta till strumporna.

Himlen är rusig av färger och små vita fåglar dyker mot spårvagnsledningarna. Och vilka akrobatiska fåglar det är! De kastar sig hit och dit medan vinden sliter i dem.

Smärtan i foten släpper långsamt, kanske för att hon glömmet den när flocken i skyn fortsätter dala. Fåglarna skingras och svävar fritt, virvlar som ekblad i vinden.

Men det är inte fåglar, inser hon.

Det är små, rektangulära papper som far åt alla håll och ett av dem cirklar varv efter varv runt lyktstolpen innan det landar i hennes hand lika självklart som om det vore ödet.

Då hör hon ljudet av flygplan och kan urskilja ett par stycken högt över staden, stora skuggor av plåt. De släpper ut mörka paket som slits itu på vägen ner, blir till tusentals svalor. Hon ser på flygbladet i sin hand.

Bara en enda sida och texten är dagsfärsk. Den smetar av sig på hennes fingrar när hon masserar pappret.

Upprop! Till Danmarks soldater och Danmarks folk! Utan grund och mot den tyska regeringens och det tyska folkets uppriktiga önskan om att leva i fred och vänskap med det engelska och franska folket har Englands och Frankrikes makthavare ifjol i september förklarat krig.

Hon är aningen närsynt och får kämpa för att se.

På grund av det har tyska militära krafter sedan i mörse tagit kommando över de viktigaste militära objekten i Danmark och Norge.

Hon släpper den kalla lyktstolpen och ser förundrad mot Østerbrogade, chockad över hur allt förändras.

Fönster har öppnats längs fasaderna och folk strömmar ut på gatan med nattkläderna på, ansiktena vända mot himlen. De följer bombplanen som cirklar över centrum och nu flyger i formationer om tre, svarta kors på vingarna.

Ella drar kappan runt kroppen och skyndar förbi en man i långkalsonger, linne och plommonstop. Han har en repig monokel tryckt mot ögat när han läser nyheterna.

”Det här tror jag inte på”, säger han och hugger tag i en kvinna med papiljotter i håret. ”Vilket skämt.”

Men de är bara människor Ella passerar, främlingar. Det är bråttom hem. Skorna åker nu ändå av och hon springer förbi innerstadens bränslebutiker och färghandlare.

Vid bageriet stannar hon och kippar efter luft. Olfert Fischers Gade ligger insprängd mellan huskroppar i vitt skilda färger som ser ut att luta sig mot varandra. Fasader av ålderdomlig puts och rödmålade dörrar där färgen flagnat. Hon kan se Isaak stå i det öppna fönstret, händernas grepp om karmen, det blonda håret i vinden.

Hon ska till att vinka när hon hör ljudet av vapen som avfyras. Skotten bryter tystnaden på gatan. Salvan följs av två till och hon står orörlig mellan husen och vågar inte ta ett steg till. Isaak viftar med handen i fönstret på den andra våningen, som om hon måste springa för att överleva. Så då gör hon det, hon blundar och springer.

Smällarna kommer från slottet, ja?

Porten är svår att öppna. Träet har slagit sig efter en lång vinterkyla och dörrposterna får aldrig torka. Ella lägger axeln mot den, använder kroppstygden för att komma in.

Där uppe överlämnar hon lappen till Isaak. Han säger inget när han tar med den till fönstret och håller upp den mot himlen, som för att mäta den mot flygplanen.

Ur en papperskasse i skåpet plockar Ella fram frukost. Allt kan sparas, ett par ägg och några skivor bröd.

”Kommer du och sätter dig, Isaak?”

”Mm.”

”Snälla.”

Men han har fastnat i fönstersmygen och känner på pappret i sin hand, värderar och funderar.

”Det här är inte bra”, säger han på tyska och viftar med flygbladet i sin utsträckta hand. ”Dåliga nyheter som de här kommer inte ensamma. Vad händer med ateljén?”

”Ateljén?”

”Hur ska jag kunna bedriva verksamhet?”

Hon sitter där med den uppskurna brödbiten på tallriken under flera minuter. Glömmer den. Ser sig om i lägenheten. De lever inte illa, men stället skulle behöva rustas upp – två rum med kokvrå, badrummet på baksidan, elektriciteten fungerar varannan dag och det drar inte alltid in.

Hon sätter på radion, men hör bara morgongymnastiken för kvinnor vid sju och den vanliga gymnastiken kvart över. Men

sedan kommer ett tal av den tyska kommandanten i Köpenhamn, han heter Kaupisch, och direkt därefter hörs den danske kung Kristians uppgivna stämma.

Han avlutar med: *Gud bevare er allihop.*

”Vi skulle åkt till USA”, säger Isaak vid det öppna fönstret, hälsar på någon där nere. ”Men kanske går det bra?”

”Jag tror inte vi är säkra”, säger Ella.

Diskussionen har förts under mer än ett års tid. En vill åka och en vill stanna, och båda har argument för sin sak.

Isaak förhandlar med sig själv, pratar högt.

”Vi vet inte än, eller hur. Nu tar vi det lugnt och hoppas att det är ett misstag. Annars får vi...”

”Prata danska!” väser hon.

Han skakar på huvudet.

Ella har språket från sin far, som bodde i Danmark som ung läkare, och sedan tog danskan med sig tillbaka. Hon älskade ljuden, dessa märkliga läten, och efter sin fars uppmuntran fortsatte hon som liten att lära sig med hjälp av en släkting. Den fördelen har Isaak aldrig haft och det plågar honom.

Tungan vill bara inte forma orden.

”Nu äter jag”, säger hon trotsigt och tar en tugga bröd. ”Du måste ha mat i magen? Ditt *viktiga* jobb, ja?”

”Jag klarar mig.”

”Men jag kanske inte gör det.”

”Va?”

”Vi ses aldrig.”

Hon blinkar mot den tomma stolen vid bordet, hans tallrik som står oanvänd, glaset fläckfritt. Rutinerna håller dem samman, måltiderna och deras historia. Saker kan redas ut om man behåller lugnet och äter tillsammans.

”Jag måste ner i ateljén”, säger Isaak.

Hon låtsas inte om honom, ser inte ditåt. Hör bara ytter-

dörren knarra och hur han får kämpa med att vrida om nyckeln på utsidan. Händerna är ostadiga när hon plockar undan från bordet. Hon diskar Isaaks orörda kopp också.

Vem sköt man tidigare i morse? Och vem sköt?

Ella är tjugofyra år gammal.

Två rum är inte mycket, men det är vad de behöver. Sängen står i ett av dem och vardagsrummet hyser kök, soffa och ett skrivbord, en upp och nervänd ölback som pall.

I en plåtlåda förvarar hon sina brev och vykort, omslutna med ett halmsnöre. De är alla skrivna av hennes far.

Det översta daterat 1939, den 18 mars.

Skickat från Osnabrück.

Det är inte länge sedan du åkte, men det känns som flera år. Igår såg jag en tussilago i vägrenen. En officer gick förbi mig och trampade ner den av ren oaktsamhet. Jag höll förtvívlat andan, men när han passerat var det som att där satt en fjäder i stjälken och blomman reste sig en bit i taget.

Kan du tänka dig? Officeren försvann och tussilagon stod kvar med åtta liv, lika vacker som någonsin.

Från far (och mor).

Så många kuvert, hon väger dem i handen.

Hon bläddrar bland breven, daterar dem i huvudet, det senaste kom för fem veckor sedan. På ett löst ark underst finns en Europakarta hon lyckats skaffa i Köpenhamn.

Blyertsmarkeringar visar Osnabrück där hon växte upp, och orterna hennes föräldrar sedan rest mellan. Noteringar om hur många brev som kommit från varje plats, poststämplarnas datum, ett litet hjärta i kanten.

Ute på gatan går folk till jobbet.

Hon lägger tillbaka allt i lådan. Ut i trapphuset, som är flera grader kallare än lägenheten. Isaak eldar om nätterna. Mina fingrar, brukar han säga, och spretar högfärdigt med dem. *Mina instrument. Vi måste skydda dem för att leva.*

I lägenheten på andra sidan bor fru Jensen. Den gamla kvinnan är många år äldre än Ella, kort och kraftig med en vårta på vänster kind, stor som en skalbagge.

”Jag ska baka bröd”, säger hon nu så fort hon öppnat, händerna täckta av deg och halsen blek av mjöl.

”Förlåt, jag... vad tror ni, fru Jensen?”

”Tror?”

”Ja, om tyskarna.”

Hon nickar, som om hon funderar.

”Tyskar är tyskar, danskar är danskar.”

Längre blir samtalet inte och trettiofem sekunder senare är Ella tillbaka i den ödsliga lägenheten. Hon lägger sig i den smala sängen, orkar inte klä av sig. Taket snurrar.

Innan hon flydde till Danmark drömde hon aldrig.

Nu drömmer hon om sådant som har hänt.

Inga vackra skyar, inga ljuva fantasier.

Ofta handlar det om krossat glas, och inte en sorts glas utan flera, och skärvorna låter sig bara sorteras i sömnen.

Blicken är vänd inåt, mot huset i Osnabrück.

Hennes fars läkarmottagning på bottenvåningen och deras lägenhet ovanför, en plats att fly till när arbetet var över. Adam var områdets bästa allmänläkare, men reglerna tycktes skifta dagligen. Judar var judar. Eller: *Akta er för judarna*. Så var det under hela Ellas uppväxt, från 1916 och framåt.

Huset i sig var anspråkslöst, en tvåplansvilla i rött tegel, men det hade en gång i tiden varit en guldsmedsbutik. Det

stora väntrummet där nere hade fått behålla skyltfönstret. I det lämnade hennes far allmänna råd till förbipasserande.

Rök inte pipa, drick måttligt, undvik sorger.

Det är mitt jobb att se till att de lever länge.

Han var in i det längsta blind för illviljan hos grannar och ortsbefolkning. Klok judar stannade hellre i Berlin eller Frankfurt. Där slöt sig affärsgatorna runt dem.

Hennes far hade inte många släktingar kvar i landet och han var den enda judiske läkaren i den sämre delen av staden. Res-ten av fäderna de mötte i synagogan var gamla lärare, slaktare, ingenjörer. En var föreståndare för Operan.

Och de tolv första åren var livet inte så svårt. Ella såg alltihop med ett barns blick och illdåden mot de judiska familjerna hyschades ständigt ner. Men när nazistpartiet kommit till makten måste hon akta sig på Schlosstrasse där *Stadtwächter* ägnade sig åt att jaga sådana som henne. Gruppen leddes av Heinrich Schildknecht som bodde granne med Goldschmidts.

Ella såg honom varje eftermiddag, strosande i sin vackra trädgård. Där gick han filosoferande mellan de buskar han hade klippt till väldiga djur. Bara en gång upptäckte hon att han närmade sig Goldschmidts långa staket, hur han styrde stegen mot brevlådan. Det var vid julen 1931, en eftermiddag.

När han gått därifrån gick Ella bort och plockade upp det hopvikta flygbladet. Hon minns innehållet till punkt och pricka, på grund av det som hände sedan.

Det är vår kristna plikt att köpa symbolerna för kärlek och firande under julen från andra kristna. Stärk inte judarna i deras makt och tyranni. Får du ont i en tand, gå till en arisk tandläkare. Är du sjuk, boka en arisk doktor.

Hennes far fick pappret, läste i fåtöljen och kom sedan in till Ella och Sarah i köket. Om flygbladet sa han inte ett ord, skrynklade bara ihop det och log mot dem båda. Middagen var klar och staden vackert täckt av nysnö.

Vid halv åtta bankade det på dörren hos Goldschmidts, först en gång, och sedan igen, vansinniga knytnävsslag. Ella var snabbast på fötter och rusade ner för trappan till mottagningen med sin far tätt efter. Som läkare var han van vid hembesök, men den här gången förvånades han.

Utanför stod grannen Schildknecht med sin tolvårige son i armarna. Pojken var livlös, rivmärken på halsen.

Adam föste undan Ella och tog honom i sina armar, förberedde något. Ett särskilt grepp. Och så tryckte han två gånger över pojkens bröstorg. En bit mandel flög över dörrmattan och landade mellan träplankorna på verandan.

Fadern Schildknecht stod tyst vid hatthyllan med kritvita kinder och fukten krypande över pannan. När han förstod att pojken var utom fara tog han honom i handen och gick.

På dörrmattan smälte ett par snöflingor.

”Så skönt för mig att inte behöva ta hans pengar”, sa Adam och stängde lugnt dörren. ”Och vilken glädje i hans blick, såg du? Vilken tacksamhet! Jo, jo.”

Det var då Ella förstod att hennes far tog omvägar genom livet, och att vita lögner skingrar mörkret.

Hon slår upp ögonen, kallsvettig och frusen, och minns flygplanen på Köpenhamns himmel. Hon reser sig ur sängen och tvättar av sig vid vasken i köket.

De måste förbereda sig och ha väskor packade, de måste se till att hålla sig undan folk som de inte känner och inte dra uppmärksamhet till sig, lyssna på nyheterna varje dag.

Påklädd blir hon stående ute i trappan och undrar om hon borde gå ut, eller ... hon knackar på hos fru Jensen igen.

”Ja, min kära?” undrar den stora kvinnan.

”Danskar är danskar?” säger Ella.

Fru Jensen ler mot henne, med det är leende av sorg och tvivel, inte som under morgonen. Verkligheten har hunnit ifatt och den stressade grannfrun har bråttom efter varningar om hamstring på radion. Som ett tecken går kvinnan från våningen ovanför förbi dem med minst femtio burkar sardiner i en låda. De vet alla vem hon är – hon som gömmer smörpaket under brädorna i sin lägenhet.

Hur ska så mycket smör hålla sig?

Svaret finns i trappan efter en lång natt när fönstren varit stängda och doften av något härsket sipprar fram.

”Jag måste skynda”, säger fru Jensen.

JOHNNY

9 april 1940, Helsingborg

Trappan upp till tingssalen är repig och sliten, och här har brottslingar förr om åren släpat kedjorna efter sig på väg in. Till höger om vestibulen finns ett expeditionsrum där vaktmästaren håller till. Han tar emot, visar till rätta.

Huset har stått sedan 1896 och kostade 53 628 kronor att uppföra. Kraven var flera. Den häktade skulle kunna föras in i salen utan att passera åhörarna och utrymmet för vittnena var väl tilltaget, även det på behörigt avstånd ifrån publiken.

Själva tingssalen är tretton meter lång med stora fönster längs ena sidoväggen och rakt fram står domarskranket med den uppburne ordföranden Hugo Fingal. Snett framför honom sitter den åtalade Johnny Walther med sin advokat Lindberg. På motsatt sida väntar målsägande och hennes ombud Klarén, flankerade av åklagare Sandell.

Karusellen har pågått en vecka och Johnny har väntat stel, men tålmodig. Han har försökt tro på att det blir som det ska och när rättegången nu är över känner han sig tom. Tankarna driver åt alla håll. Han undrar om det är som han hört, att parkettgolvet är bytt. Blänker gör träet i alla fall.

Advokat Lindberg är huvudet kortare än han.

”Ni kan gå till jobbet”, säger Lindberg och gnuggar bort en osynlig fläck på kavajslaget. ”Mitt jobb är över. Ni var åtalad

för dråp och oförstånd i tjänsten... men ni klarar er med en prick. Hoppas vi inte ses fler gånger.”

Den korta pausen i näst sista meningen är tydligare än vad Lindberg avsett och blottar något. Förvåning? Kanske missstro? Efter dagar av omtagningar och utfrågningar fick de ett utfall som ingen väntat sig.

Sju meter bort sitter målsäganden och gråter, den dödes kvarlämnade mor. En gumma med hopskrynklad och torrt ansikte, lika blek som hennes son var den natten.

Men Johnny bara går därifrån. Hans steg ekar genom korridoren och sedan kan han skjuta upp de massiva dörrarna i porten. Kommunen har planterat nytt i rabatterna, det är prydligt som en trädgård.

Journalisterna frågar, *och frågar*, men han svarar inte utan tränger sig förbi. Han går mot polisens Volvo PV53, som står parkerad på Kaliforniegatan. Den köptes under protester från ledningen, men motorcyklarna hade gjort sitt.

Han glider in på passagerarsätet och lossar slipsen medan bilen svänger ut från trottoaren. Falk kramar ratten och kastar en blick i backspeglarna, svär över skvallerpressen.

”Hoppas de jävlarna står på ett slukhål.”

Gubben är femtiotre år gammal och klädd i en beige trenchcoat. Den nya kostymen under är i samma färg, hatten mörkt grå. Mellan läpparna guppar munstycket på en vanlig rak pipa, nytänd tobaksglöd som sprakar och fräser, och det tunga rök-molnet är en naturlig del av bilens interiör.

De åker förbi lasarettet och vidare mot Hälsovägen där de svänger tillbaka ner mot staden. Falk stirrar rakt fram utan att se på sin kollega. Vid Sofiakällan kör han in mellan buskarna i väggkanten och ställer bilen på gräset, stänger av motorn. Blir sittande i förarsätet. Vid sidan om körbanan finns en räls för spårvagnen, elektriska ledningar.

”Men för helvete”, säger han. ”Hur gick det?”

”Jag förlorade inte jobbet.”

”Ett rätt av två då.”

”Jag fick en prick som du sa”, säger Johnny och letar rätt ord. ”Målet ogillades i övrigt. Domaren var arg.”

”Fru Nilssons ombud var inte nöjd?”

”Inte det minsta.”

”Du kommer att få leva med det”, säger han.

”Jo”, säger Johnny och pillar upp handskfacket där hans Browning legat. Den åker tillbaka i axelhölstret.

”Jag vet att du säkert undrar saker, men du är en smart grabb, så du låter det vara. Vi har annat att göra.”

Johnny nickar, på väg ur bilen.

”Du hörde om vittnet?” säger han. ”Nilssons ombud presade gubben om varför han hade ändrat sig. Han såg ut som en vålnad när han sjönk ihop. De fick byta till en stol med armstöd, men det hjälpte inte. Han tuppade av.”

”Aj då”, säger Falk och kisar mot solljuset, som tränger ner mellan träden. ”Han hade kanske ätit något dåligt.”

”De tog in honom två gånger till. Han svimmade båda. Jag vet inte vilka restauranger han besöker i så fall.”

”Syltorna här i stan har ingen klass längre.”

Johnny kliver ur bilen och Falk slår upp dörren på sin sida, men kommer ingen vart. Han bankar pipan lätt mot insteget, tvärt emot vad folk säger att man ska göra för att inte skada den. Tobaken blandas med sprött gräs. Han hummar och kommer ostadigt på fötter och någonstans ovanför hörs fågel-sång. Sofiakällans stentrappor har något av vinterns smuts kvar – gula streck på de vita pelarna.

En gång för länge sedan var allt det här bara en sumpig bäck-ravin, sedan storslaget. Den stora hälsokällan.

Numera återstår bara smådelar av bygget och konserten en gång i månaden. En orkester, folk som dricker vattnet.

Falk tippar hatten bakåt mot nacken.

”Det blir skriverier”, säger han.

”Journalisterna kan jag ta”, säger Johnny och lutar sig mot balustraden medan Falk lunkar bort till källan och vrider om kranen, fyller sin plunta. ”Hur länge ska du hålla på med det där vattnet? Tror du att det gör någon skillnad?”

Falks silhuett är orörlig mot cementfonden.

”Jag höll på att säga att du inte vet hur det är att förlora sin fru”, säger han och vänder sig mot bilen. ”Förlåt.”

”Hur mår Elisabeth?”

”Vad tror du?”

Vinden har letat sig upp mellan byggnaderna i hamnen och trädens grenar prasslar. Falk tar pluntan med sig och sjunker åter ner i förarsätet, fötterna kvar på marken utanför.

Johnny säger ingenting. En polis i tjänst för rikets säkerhet, trettio två år gammal. Ordentligt rakad, änkling. Håret som en dröm för en reklamfirma, mörkt och tjockt.

”Hur är det med Pelle?” ropar Falk inifrån bilen.

”Samma, samma”, svarar Johnny.

Åt det skrattar Falk, som en skugga bakom vindrutan. Hatten som en grå fläck i sätet, själva ansiktet försvunnet när omgivningen reflekteras i det smutsiga glaset.

”Ja, det vore väl fan annars”, säger han.

Klockan är kvart i elva på förmiddagen och när Johnny går mot bilen hör han ett ljud han inte kan placera.

”Har du beställt pådrag?” ropar han åt Falk.

I svängen ner mot staden kommer två långa led med fältutrustade danska soldater gående. Grå uniformer som inte har ett skit med Sverige att göra. Johnny och Falk står på varsin sida om bilen och förundras när männen går förbi i rask takt.

En äldre överste ropar att han heter Helge Benneke och att de ska till kasernen vid Berga.

”De är på rätt väg”, säger Falk till Johnny, men ser tvivlande på de marscherande danskarna. ”Vad gör de på den här sidan Sundet? Kanske dags vi besöker jobbet.”

Men de får vänta, hundrafemtio män ska förbi innan de kan korsa vägbanan och åka kilometern till kontoret. Kvart över elva är de framme och parkerar på Stallgatan mellan polisstationen i Rådhuset och säkerhetstjänstens lokaler.

De blir sittande i bilen ett par minuter och ser de unga konstaplarna rusa fram och tillbaka, slarvigt påklädda och med värjorna dinglande vid höften, som om de är på väg ut i en oväntad strid och ingen tid får gå förlorad.

”Något har vi missat”, säger Johnny när han stiger ur. Falk dröjer kvar i förarsätet. ”Kommer du?”

”Jo, jo.”

”Idag?”

”Jag måste åka och lämna den här”, säger Falk och klappar på rockfickan, pluntan med hälsovattnet.

”Nu?”

Men Falk är redan halvvägs till Olympia i tankarna och motorn i gång. Må hända att ett världskrig är på väg till Sverige, men varken det eller världens undergång mäter sig med slutet på kärleken. När döden har blandat sig i.

”Jag nämner att du är på väg”, säger Johnny.

”Tack.”

”Hälsa Elisabeth från mig.”

Sedan rullar Falk i väg och Johnny kastas in i ett kort informationsmöte hos polischefen. Resten av dagen får de allihop försöka lugna oroliga helsingborgare. Farorna är nu alldeles inpå dem: broderlandet har drabbats. På något sätt har allmän-

heten hållit Tysklands övergrepp på Polen ifrån sig, precis som när Hitler allierade sig med Italien.

Skomakare, bankirer och sömmerskor har läst om hur Europas länder delat upp kriget mellan sig och valt sida. Bortom de stridande parterna låg lilla Sverige och resten av Skandinavien som en frizon utom räckhåll.

Men nu är kriget här, tjugo minuter bort.

Ja, tyskarna har anlänt Helsingör, men Alfredsson i polisens växel förvånas mest över att flera samtal handlar om Hälsingborgs IF. Blir nu den viktiga fotbollspremiären på allsvenskans vårsäsong inställd, undrar någon oroligt. Lika bra det, säger nästa, vi förlorar varenda match numera.

Genom allt ändå ett allvar som ingen vågar möta.

Tänk om Hitler fortsätter till Skåne?